XXV LAT PRL

W FOTOGRAFICE

XXV LAT PRL
W FOTOGRAFICE

MINISTERSTWO KULTURY I SZTUKI
ZWIĄZEK POLSKICH ARTYSTÓW FOTOGRAFIKÓW

XXV LAT PRL W FOTOGRAFICE

WRZESIEŃ 1969

CENTRALNE BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH
Warszawa, „Zachęta", pl. Małachowskiego 3

KOMISJA KWALIFIKACYJNA

Paweł Mystkowski
Wiesław Prażuch
Lucjan Święcki
Zbigniew Wojewódzki

KOMISARZ WYSTAWY

Zygmunt Szargut

PROJEKT EKSPOZYCJI: ANDRZEJ STRUMIŁŁO
PROJEKT PLAKATU: JERZY TREUTLER
OPRACOWANIE GRAFICZNE KATALOGU: JERZY TREUTLER
REDAKCJA TECHNICZNA: JAN HEYDRICH (CBWA)

DRUKARNIA IM. REW. PAŹDZIERNIKOWEJ
CENA zł 10.—

Zam. 1382/69. P-52

Wszelkie rozważania o fotografii należy rozpoczynać od uświadomienia sobie tego, że jej cechą zasadniczą jest dokumentalność. W odróżnieniu od przekazów pisanych i rysunków, fotografia dysponuje obiektywnym autentyzmem, jest związana bezpośrednio, fizycznie z tym, co dokumentuje. Jej świadectwo — choć może być różnie interpretowane — najczęściej jest niepodważalne.

Fotograficzna relacja o rzeczywistości może być rozumiana dwojako. Albo po prostu, jako bezpośredni związek obrazu fotograficznego z przedmiotem, albo — szerzej — jako zdolność rejestrowania nie tylko widoków rzeczy, ale i tego wszystkiego, co między nimi zachodzi, co je poprzedzało, a nawet rzucania pewnego światła na dalszy przebieg spraw. Fotografia stosowana jako dokument w tym drugim rozumieniu — a taka właśnie interesuje nas w związku z wystawą „XXV lat PRL w fotografice" — posługuje się autentyzmem jako środkiem, a istotą jej jest komentarz i refleksja. Musi więc ona z konieczności być narracyjna. Żeby komentować — trzeba najpierw opowiedzieć.

Najwcześniejszy okres w naszej fotografii artystycznej po wyzwoleniu nacechowany był statycznym, kontemplacyjnym tradycjonalizmem. Ten sposób widzenia spotkał się z rzeczywistością pełną jeszcze ruin i zniszczeń. Tym sprawom sprostał całkowicie. Zmiana nastąpiła później, kiedy odbudowa kraju i budowa wielkiego przemysłu wymagały innego sposobu dokumentowania. Dynamizm techniki, zorganizowana krzątanina ludzi, ich wielki wysiłek i poświęcenie narzuciły formy fotograficzne żywe, pełne ekspresji i ruchu, a jednocześnie zmusiły do zobaczenia rzeczy w konkretnym otoczeniu, w warunkach dających się identyfikować. Reportaż fotograficzny, który zrodził się u nas w tygodnikach ilustrowanych, przeniknął jako metoda do fotografii artystycznej. Powstały wówczas dokumenty, które dziś oglądamy z pewnym rozczuleniem. Tyle w nich prawdziwej wiary i entuzjazmu, że chwilami wydają się nam naiwne. Są to jednak zdjęcia prawdziwe, wierne klimatowi który wówczas towarzyszył naszym pierwszym trudom i pierwszym sukcesom.

Doświadczenia reportażu fotograficznego zostały później pogłębione. Fotografowie zajęli się bliżej człowiekiem, który przestał być już tylko sztafażem w wielkich widokach odbudowy. Jego codzienne życie i troski, jego praca widziana bardziej kameralnie — oto temat zdjęć. Budowa i praca stały się sprawami tak oczywistymi, że choć dalej stanowią one tło — ludzka postać budzi największe zainteresowanie.

Metoda podpatrywania autentycznych wydarzeń dała w wyniku wiele niesłychanie cennych dokumentów z życia naszego kraju.

Odczuwa się jednak ostatnio potrzebę większych uogólnień, nowego wyrazu artystycznego, potrzebę wejścia w te rejony, gdzie już samo relacjonowanie nie wystarcza, gdzie komentarz o charakterze publicystycznym nie jest już w stanie przekazać tych wszystkich treści, jakie niesie życie. Fotografia poszukuje nowych form, poszukuje takiego sposobu pokazania rzeczywistości, żeby obraz stał się znakiem wyrażającym najszerzej sens tego, co się wokół nas dzieje.

Okazuje się bowiem, że język fotograficzny, tak jak wszystkie inne sposoby porozumiewania się ludzi między sobą, zmienia się nie tylko dlatego, że istotą działalności ludzkiej jest potrzeba ciągłego odkrywania rzeczy nowych, ale dlatego również, że zmieniają się treści, które chcemy za jego pomocą przekazać

Zbigniew Dłubak

SPIS PRAC

STEFAN ARCZYŃSKI — Wrocław
Wałbrzych
Fabryka „Domel"
Wałbrzych — Koksownia „Mieszko"
Turoszów
Turoszów — Elektrownia
Turoszów
Wrocław — Osiedle „Celina"
Żniwa na Dolnym Śląsku — PGR Udanin I
Żniwa na Dolnym Śląsku — PGR Udanin II
Żniwa na Dolnym Śląsku
Dolny Śląsk — Ślęża
Przebudowa Katowic

ALEKSANDER BALICKI — Bytom
Wiosna w Zakopanem
Ślizg I

BARBARA BAŁUKOWA — Warszawa
Pawiak
Ślimak przy moście Poniatowskiego

HENRYK BIETKOWSKI — Warszawa
W żłobku
Gdańsk
Grunwald
Zamek Krzyżacki w Toruniu
Pasja Pendereckiego — Próba orkiestry

ANNA CHOJNACKA — Katowice
Rodzina górnicza
Górnicy
Pomnik Powstańców Śląskich w Katowicach
Elektrownia w Częstochowie
Elektrownia Łagisza

JERZY CHOJNACKI, EDWARD GROCHOWICZ, BOLESŁAW MALMUROWICZ — Warszawa
FSO

LEONARD CHRAPEK — Kraków
Drużyna ratownicza w akcji

WITOLD CHROMIŃSKI — Szczecin
M/S „Ziemia Gdańska" na Oceanie Indyjskim
Scena z „Rzeczy Listopadowej" E. Brylla

MIECZYSŁAW CIEŚLAK — Warszawa
„Mazowsze"

EDWARD CZAPLIŃSKI — Warszawa
Żubr
Gdańsk — Fontanna Neptuna

STANISŁAW DUKIEWICZ — Warszawa
Teatr im. Węgierki w Białymstoku — „Cyd"

LUCJAN FOGIEL — Warszawa
Turoszów
Budowa zapory na Sanie
Zwałowisko węgla na Żeraniu

MARIAN GADZALSKI — Warszawa
Stadnina koni w Janowie Podlaskim
Biały koń
Zjawy
Owce

OLGIERD GAŁDYŃSKI — Toruń
Sprzęt Inu
Wielka chemia

ANTONINA GARNUSZEWSKA — Warszawa
Uniwersytet
Akademia Sztuk Pięknych I — Warszawa
Akademia Sztuk Pięknych II — Warszawa
Na wystawie

EDWARD GROCHOWICZ — Warszawa
Kolarze
Płotki
Parada młodzieży
Kibice
Warszawa — Ślimak przy moście Poniatowskiego
W warszawskiej telewizji
Defilada młodzieży na Stadionie X-lecia
Ognisko plastyczne dla dzieci
Szkoła Baletowa w Warszawie
Festiwal Młodzieży w Warszawie I
Festiwal Młodzieży w Warszawie II
Festiwal Młodzieży w Warszawie III

EDWARD HARTWIG — Warszawa
Irena Eichlerówna
Szlakiem Orlich Gniazd
Pieniny — Trzy Korony

EWA HARTWIG-FIJAŁKOWSKA — Warszawa
Koleżanki

HENRYK HERMANOWICZ — Kraków
Zachód słońca nad jeziorem Śniardwy
Nowa Huta — Wielkie piece
Nowa Huta — Koksownia
Nowa Huta — Stalownia
Nowa Huta — Stalowe konstrukcje
Nowa Huta — Konstrukcja

KAROL HOLEKSA — Katowice
Mewy
Elektrownia w Turoszowie

MAREK HOLZMAN — Warszawa
Nowe i stare
Na Mazowszu i gdzie indziej
xxx
Portret zbiorowy
Portret Andrzeja Wajdy
Z uroczystości 600-lecia. Alma Mater Cracoviensis I
Z uroczystości 600-lecia. Alma Mater Cracoviensis II
W pracowni prof. J. Jarnuszkiewicza (ASP—Warszawa)
Penderecki
xxx
Wrocław — Koncert w Sali Rycerskiej
ANAWA — Zespół studencki — Kraków
Jurorzy I Międzynarodowego Biennale Plakatu
W szkole im. Kenara — Zakopane

LEONARD IDZIAK — Katowice
Kopalnia „Mortimer"

MAKSYMILIAN JANKOWSKI — Gdański-Wrzeszcz
Budowa doku w Morskiej Stoczni Remontowej

KONSTANTY JAROCHOWSKI — Warszawa
Biwak

LUDWIK JURA — Bielsko-Biała
Ćwiczenia spadochroniarzy
Sześciodniówka

RÓŻA JURA — Bielsko-Biała
Meta

ADAM KACZKOWSKI — Warszawa
Góra Św. Anny — Pomnik Powstańców Śląskich
Treblinka
Oświęcim
Żelazowa Wola — zima
Żelazowa Wola — wnętrze dworku

ZBIGNIEW KAMYKOWSKI — Ursus
Przełom Dunajca
Nidzica — Zamek

WACŁAW KAPUSTO — Olsztyn
Uroczystość uruchomienia fabryki opon w Olsztynie

Olsztyn — Fabryka opon
Konstanty Kulka

KAZIMIERZ KOMOROWSKI — Warszawa
Gdańsk 1945 rok
Rybak — August Kreft
Kapitan Żeglugi Wielkiej — Witold Gorządek

JANUSZ KORPAL — Poznań
Targi Poznańskie I
Targi Poznańskie III

TADEUSZ KOWALSKI — Warszawa
Przed przeszkodą
Kosmonauci w Polsce
Eksplozja
Juvenalia
Defilada z okazji XXV-lecia PRL

JÓZEF KRZYWDZIŃSKI — Warszawa
Dożynki na Stadionie X-lecia I

WALERIA KRZYŻANOWSKA — Komorów
Cementownia „Nowiny"

EDMUND KUPIECKI — Warszawa
Kazimierz — Zabytkowe kamieniczki
Gdańsk — Żuraw nad Motławą
Nowa Huta
Warszawa — Plac Zamkowy
Huta Warszawa
Pałac w Wilanowie — strona wschodnia
Pałac w Baranowie
Tarnów — fabryka związków azotowych
Warszawa — Stare Miasto z lotu ptaka
Kraków — Rynek z lotu ptaka
Siersza — Elektrownia
Gdańsk — Osiedle Przymorze
Warszawa — centrum
Zapora w Porąbce
Warszawa — Pałac w Łazienkach
Warszawa — Żerań, przemiałownia cementu
Kraków — Wawel „Sala pod ptakami"
Biskupin
Nowa Huta
Gdańsk — nowe budownictwo

NATALIA LACH-LACHOWICZ — Wrocław
Macierzyństwo

KAZIMIERZ LELEWICZ — Gdańsk-Wrzeszcz
„Daj mi pić" — Płaskorzeźba na Zamku Malborskim
Malbork — Zamek

TADEUSZ LEWANDOWSKI — Częstochowa
Pożegnanie

ZBIGNIEW LEWANDOWSKI — Warszawa
Szybowce
M/S Batory

JERZY LEWCZYŃSKI — Gliwice
Pejzaż śląski

TADEUSZ LINK — Gdynia
Druga zmiana
Państwowa Opera i Filharmonia Bałtycka — balet „Niobe"

KRZYSZTOF MAJCHERT — Warszawa
Chirurdzy

HENRYK MAKAREWICZ — Nowa Huta
Budowa koksowni w Hucie Lenina
Elektrownia Siersza
Klucze „Papier"
Rozlewnia stali w Hucie im. Lenina
Skawina — Huta Aluminium

BOLESŁAW MALMUROWICZ — Warszawa
Barki na Odrze
Pejzaż polski

GRZEGORZ MATYSIAK — Tomaszów Maz.
Biała Góra

JAN MICHLEWSKI — Warszawa
Portret śląski I
Portret śląski II

ADAM MOTTL — Warszawa
Uczennica
Nastolatki I
Nastolatki II
Nastolatki III
Nastolatki IV

TERCJAN MULTANIAK — Gdańsk-Wrzeszcz
Panorama Stoczni Gdańskiej

MARIAN MURMAN — Gdańsk
Na redzie

PAWEŁ MYSTKOWSKI — Warszawa
Przed zjazdem
Sześć
Starcie
Szermierczy trening
Mazury — Regaty
Tatry — Kościółek drewniany w Jaszczurówce
Warszawa — Pałac w Łazienkach
Tatry — Hala Goryczkowa
Tatry — Hala Kalatówki
Pomnik Bohaterów Westerplatte
Tatry — Hala Strążyska
Tatry — Mnich i Mięguszowicki nad Morskim Okiem

FRANCISZEK MYSZKOWSKI — Warszawa
Flesh

KAZIMIERZ NAJDENOW — Bytom
Huta Florian — fragment stalowni

ANTONI NOWOSIELSKI — Warszawa
NIE!
Pogodne dzieciństwo
Gagarin w Warszawie
Przed odjazdem
Październik
Po Zjeździe PZPR

PAWEŁ PIERŚCIŃSKI — Kielce
Żniwa — Okolice Małogoszczy
Żerań — Krajobraz polski
Ostrowiec Świętokrzyski — W walcowni Huty im. M. Nowotki
Ostrowiec Świętokrzyski — Huta im. M. Nowotki

WOJCIECH PLEWIŃSKI — Kraków
W teatrze krakowskim

WIESŁAW PRAŻUCH — Warszawa
Konkurs Chopinowski w Warszawie
Zalipie k/Krakowa — Skansen
Ziemia
Wieżowce
Rotunda PKO
IV Zjazd PZPR

WŁADYSŁAW RUT — Poznań
Zagłębie konińskie

STANISŁAW RYBAK — Warszawa
Szczecin — Panorama stoczni produkcyjnej
Defilada młodzieży — X wieków kultury polskiej

ZOFIA RYDET — Gliwice
Chłopięca orkiestra górnicza
1 Maj

ZBYSZKO SIEMASZKO — Warszawa
Wilanów
Stadion X-lecia i Rondo Waszyngtona
Warszawa — Stare Miasto
Pieczęć m. Warszawy z 1599 roku
Z konkursu Chopinowskiego — Laureatka Martha Argerich

JAN SIUDOWSKI — Kielce
Stary Szydłów
Ruiny zamku w Chęcinach

STANISŁAW SKOCZEŃ — Gliwice
Koksownik
Zakłady chemiczne Blachownia I
Zakłady chemiczne Blachownia II

MARIAN SOKOŁOWSKI — Warszawa
Pożegnanie dostojnika
Nowoczesność
Gospodarz

JAROSŁAW STANISZEWSKI — Poznań
Pomnik Obrońców Westerplatte

ZBIGNIEW STASZYSZYN — Poznań
Kopalnia Adamów

JAN STYCZYŃSKI — Warszawa
Nike — Pomnik Bohaterów Warszawy
Pomnik Bohaterów Ghetta
Płock — Petrochemia
Machów I
Toruń „Elana" I
Toruń „Elana" II

TADEUSZ SUMIŃSKI — Warszawa
Płock — Petrochemia
Raciborska Fabryka Kotłów

STANISŁAW SYNDOMAN — Warszawa
Szarża
Zbójnicki
Kwitnące niebo
Młody las
Srebrzysta droga
Podchorążowie
Ważka

ZYGMUNT SZARGUT — Warszawa
Operacja
Apel Poległych I
Apel Poległych II
Gagarin w Warszawie
Szkoła tysiąclecia
Biblioteka w budynku szkoły tysiąclecia
Sala gimnastyczna w szkole tysiąclecia
Lekcja w szkole tysiąclecia
Klasa w szkole tysiąclecia
P. Mulumba (Kongo—Kinszasa) doktorem U.W.

ADAM ŚMIETAŃSKI — Opole
Zakłady Azotowe

LUCJAN ŚWIĘCKI — Warszawa
Warszawa — Mury obronne
Warszawa — Barbakan
Warszawa — Barbakan i Baszta Prochowa
Warszawa — Fragment Katedry
Warszawa — Stare Miasto — Sgraffito
Warszawa — Fragment miasta
Warszawa — Panorama Starego Miasta
Warszawa — Barbakan — Uliczna wystawa obrazów
Warszawa w nocy

TADEUSZ TREPANOWSKI — Olsztyn
Promocja

JANUSZ UKLEJEWSKI — Gdynia
Suchy dok
Elbląg — Turbiny
Boczne wodowanie w Stoczni Gdańskiej im. Lenina
Stocznia Gdańska
Połowy na Bałtyku
Port Gdyński w nocy
Stocznia Gdyńska

ANTONI ULIKOWSKI — Warszawa
Mała dyplomacja
Zakończenie „Wyścigu Pokoju" na Stadionie X-lecia

TADEUSZ WASILEWSKI — Warszawa
Lato pod Dursztynem

ROMAN WESOŁOWSKI — Kraków
Tatry — Dolina Pięciu Stawów
Pieniny — Sanatorium „Hutnik"
Ich Święto

JAN WESELIK — Warszawa
W fabryce

ANDRZEJ WIERNICKI — Warszawa
Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie I
Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie II
Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie III
Festiwal Piosenki Polskiej w Opolu

ZBIGNIEW WOJEWÓDZKI — Warszawa
Dziewczyny ze „Stodoły"
Football
Na wirażu

ZBIGNIEW ZUGAJ — Lublin
Pejzaż przemysłowy
Jezioro Rożnowskie
Kolejka na Kasprowy
Kominy

FELIKS ZWIERZCHOWSKI — Warszawa
Mgliste przedpołudnie

HENRYK BIETKOWSKI
Gdańsk

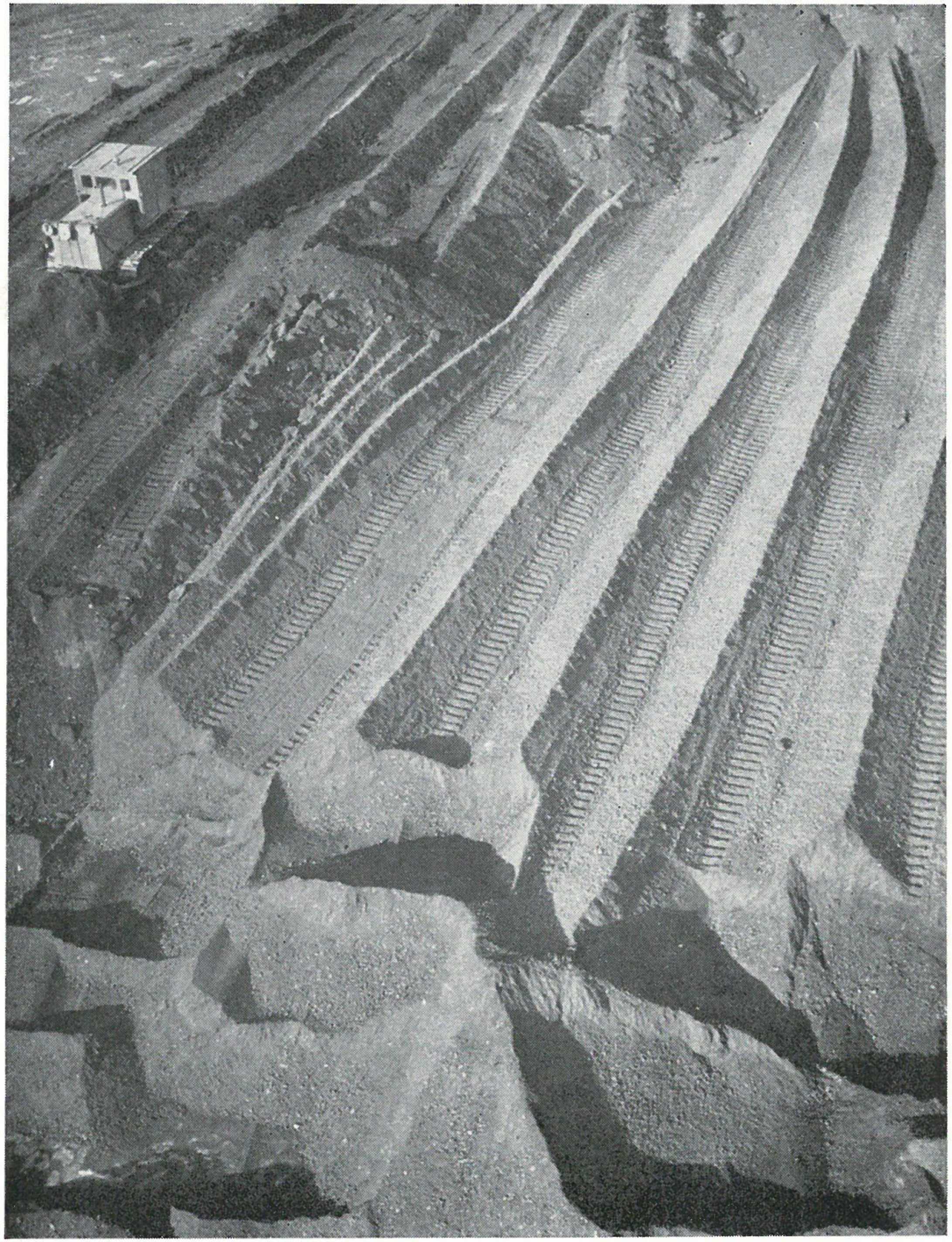

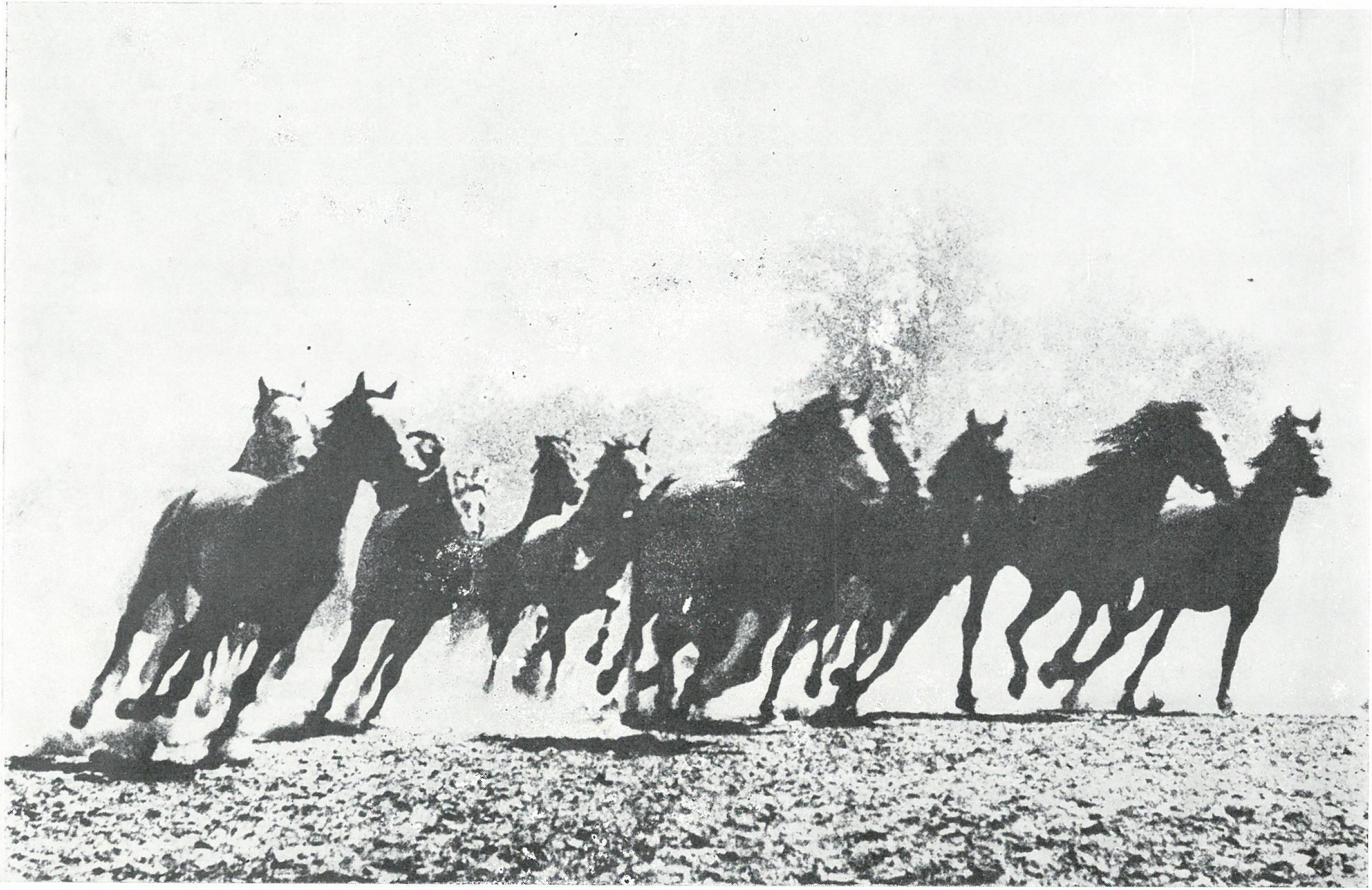
ANNA CHOJNACKA
Rodzina górnicza

MIECZYSŁAW CIEŚLAK
„Mazowsze”

LUCJAN FOGIEL
Zwałowisko węgla na Żeraniu

MARIAN GADZALSKI
Zjawy

MARIAN GADZALSKI
Rugby

MAREK HOLZMAN

x x x

MAREK HOLZMAN

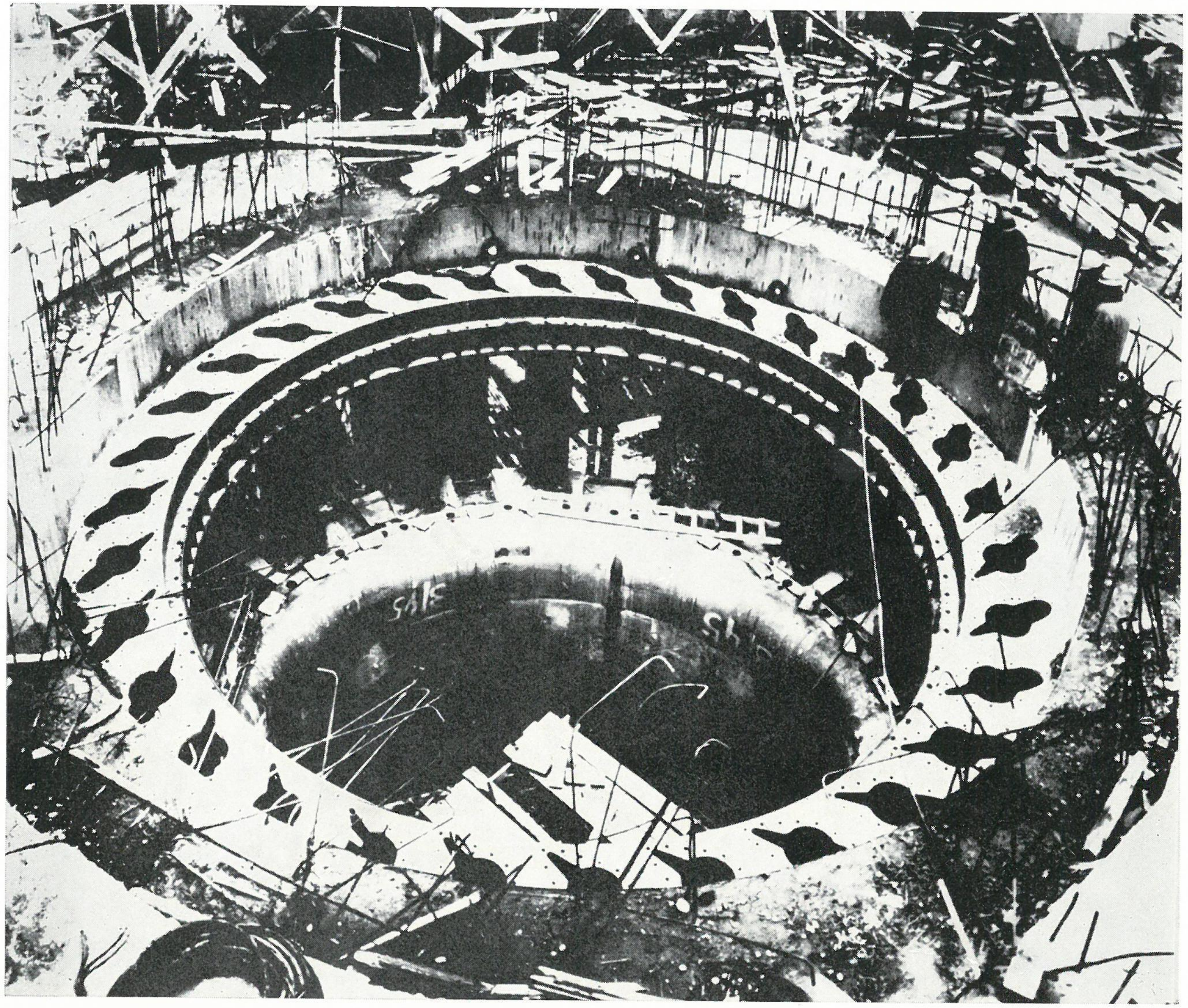
Na Mazowszu i gdzie indziej

MAREK HOLZMAN

x x x

MAREK HOLZMAN

Na Mazowszu i gdzie indziej

MAREK HOLZMAN

ANAWA — Zespół Studencki - Kraków

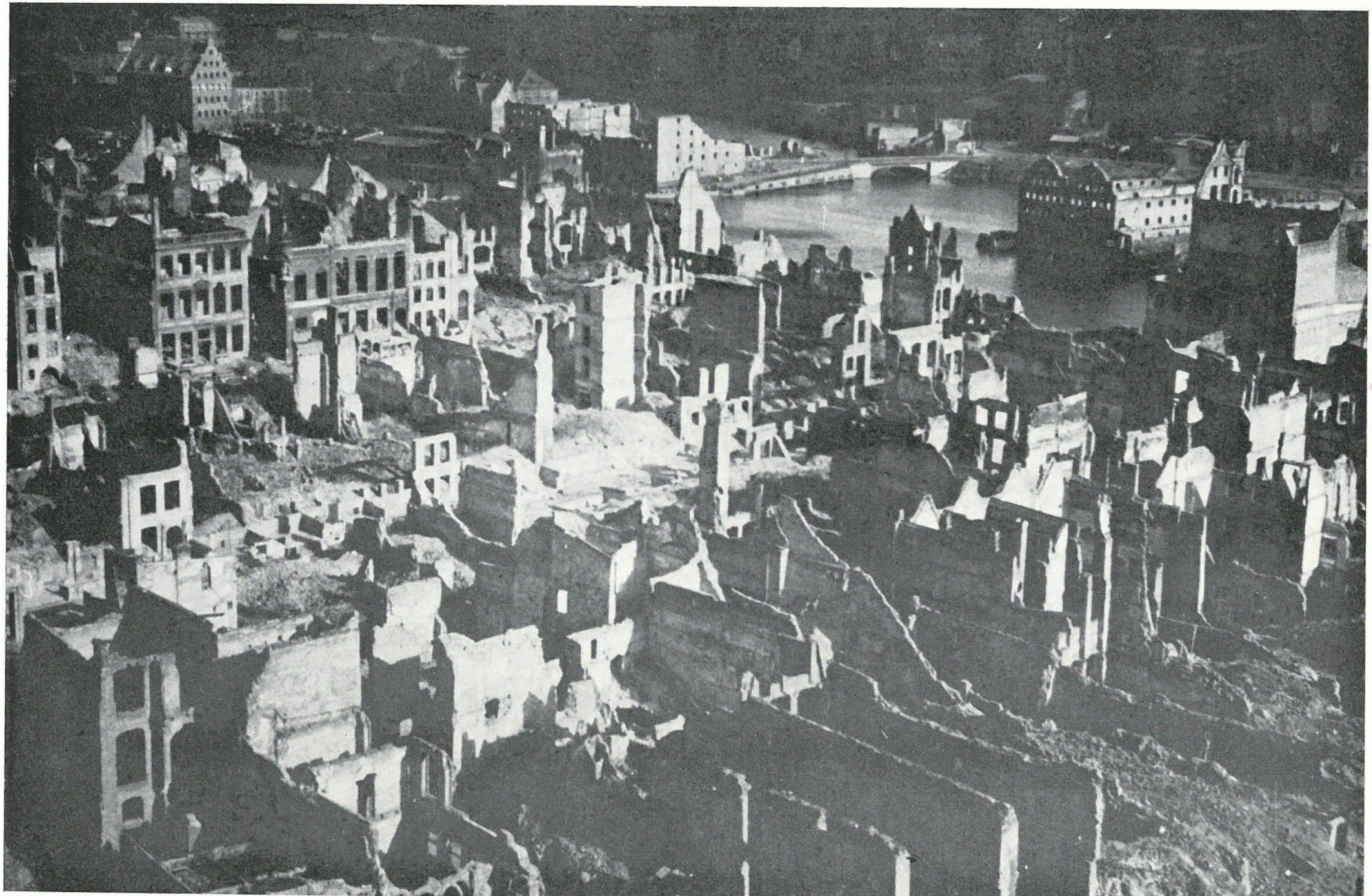
ADAM KACZKOWSKI
Żelazowa Wola — zima

ZBIGNIEW KAMYKOWSKI
Przełom Dunajca

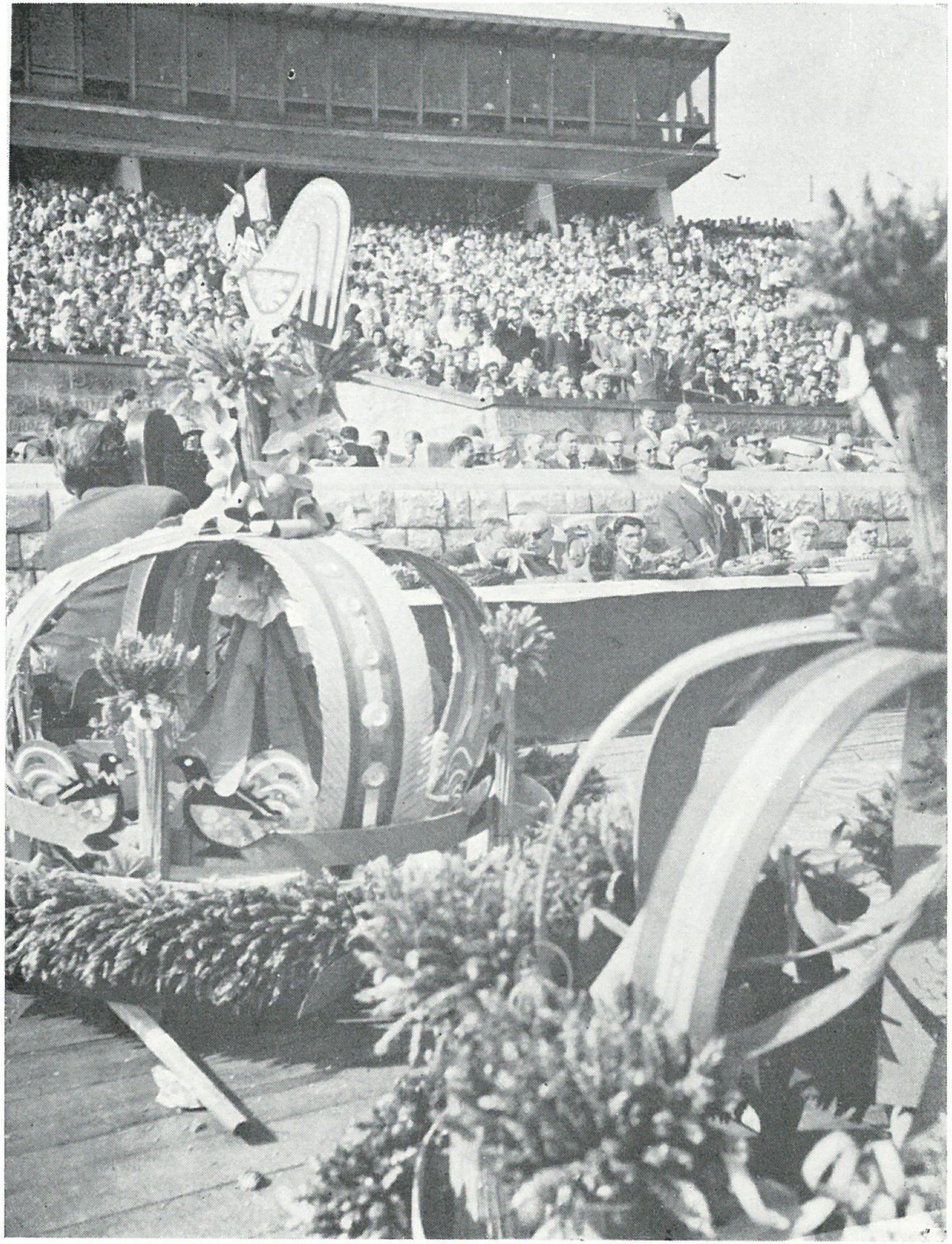
KAZIMIERZ KOMOROWSKI
Gdańsk 1945 rok

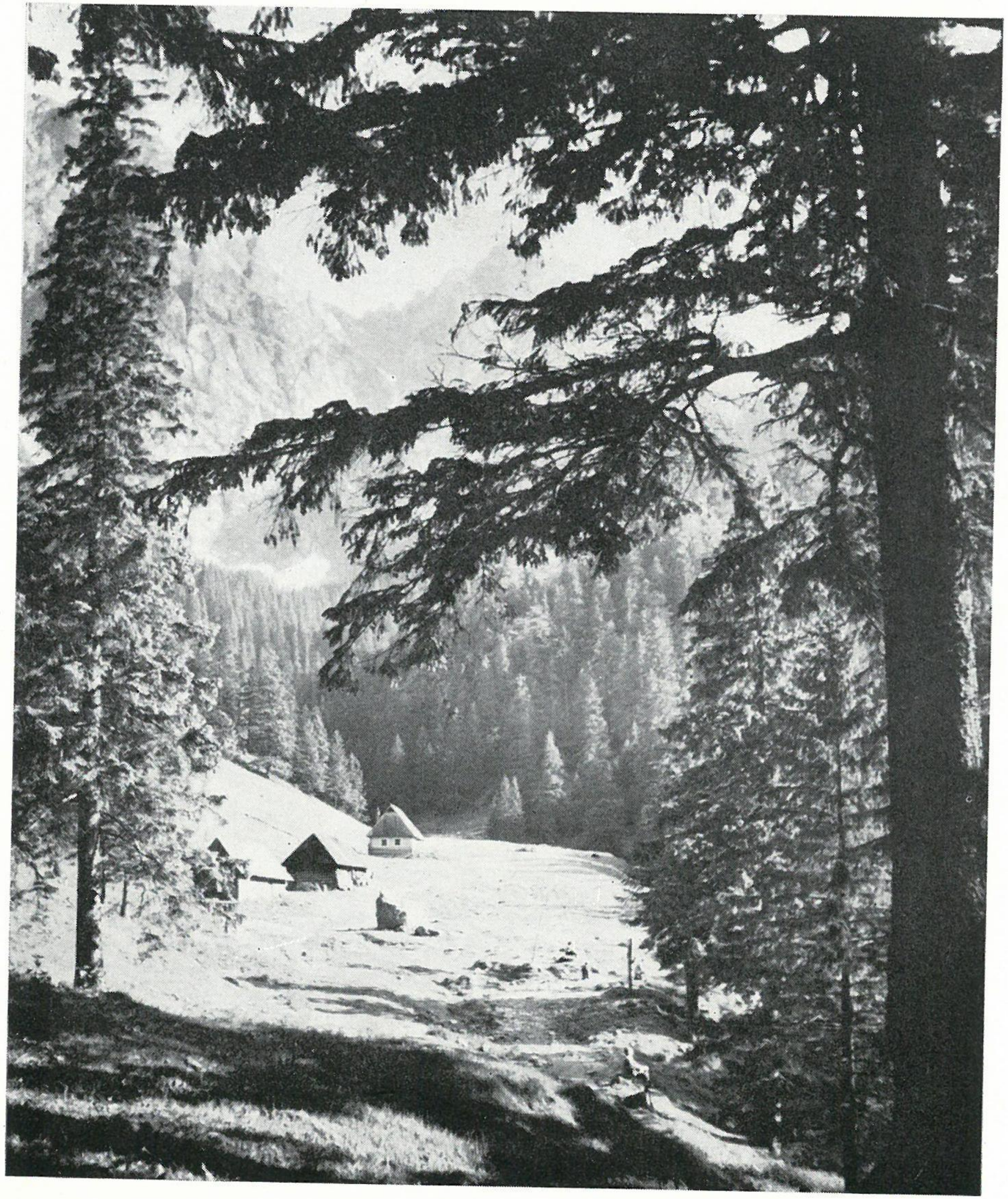

TADEUSZ KOWALSKI
Kosmonauci w Polsce

TADEUSZ KOWALSKI
Kosmonauci w Polsce

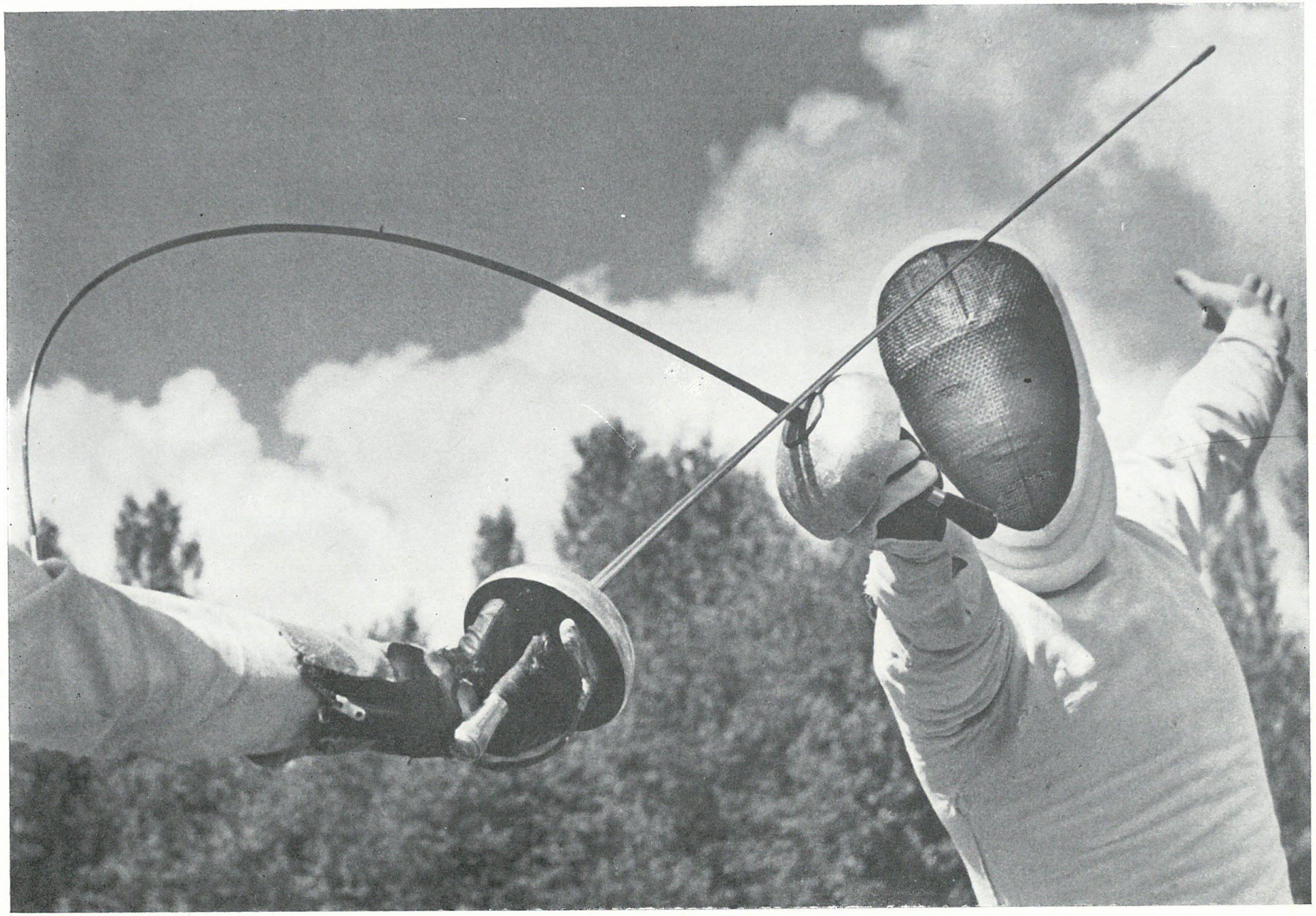
JÓZEF KRZYWDZIŃSKI
Dożynki na Stadionie X-lecia I

PAWEŁ MYSTKOWSKI
Tatry — Hala Strążyska

PAWEŁ MYSTKOWSKI
Szermierczy trening

PAWEŁ MYSTKOWSKI
Szermierczy trening

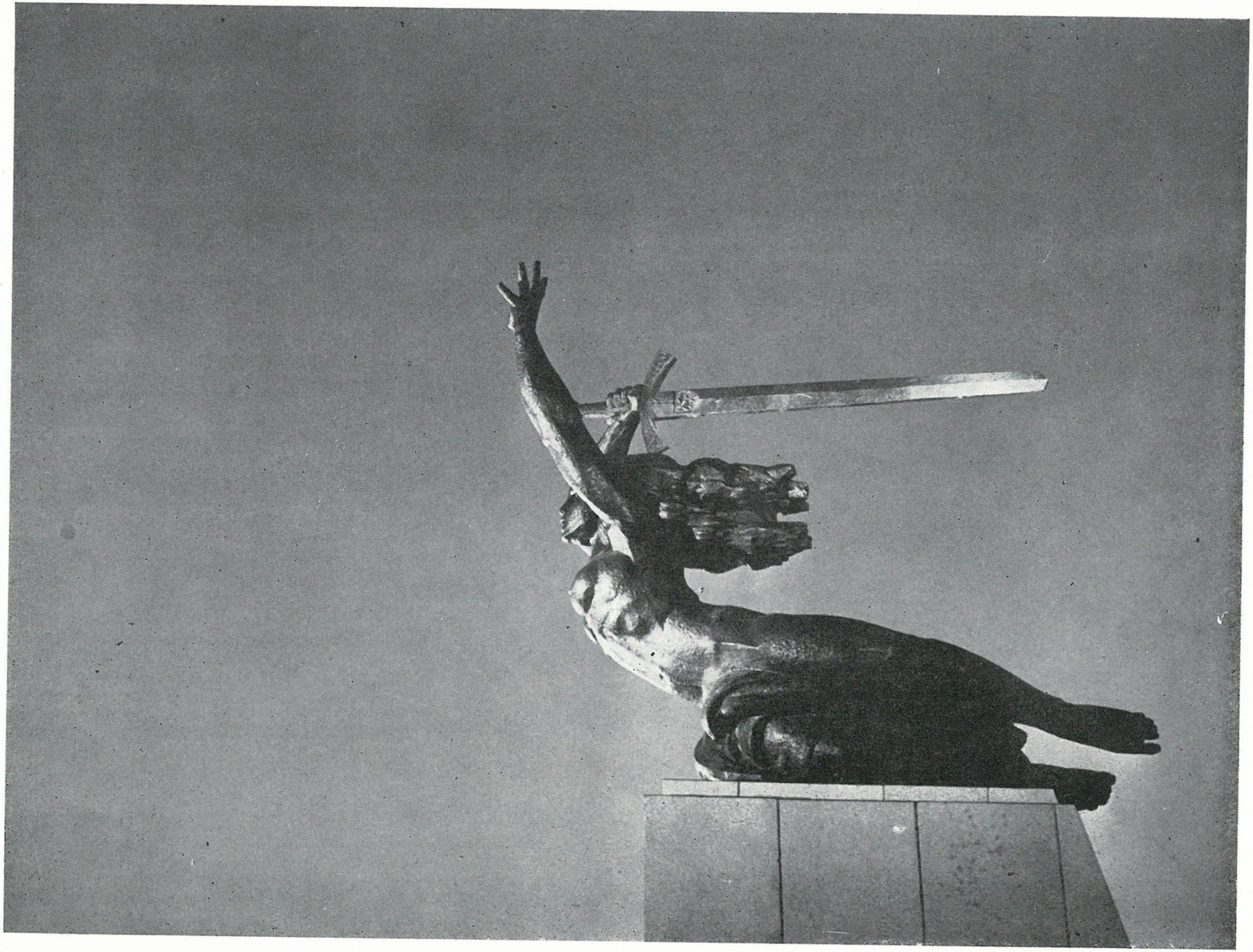

ZOFIA RYDET
Chłopięca orkiestra górnicza

ZOFIA RYDET
Chłopięca orkiestra górnicza

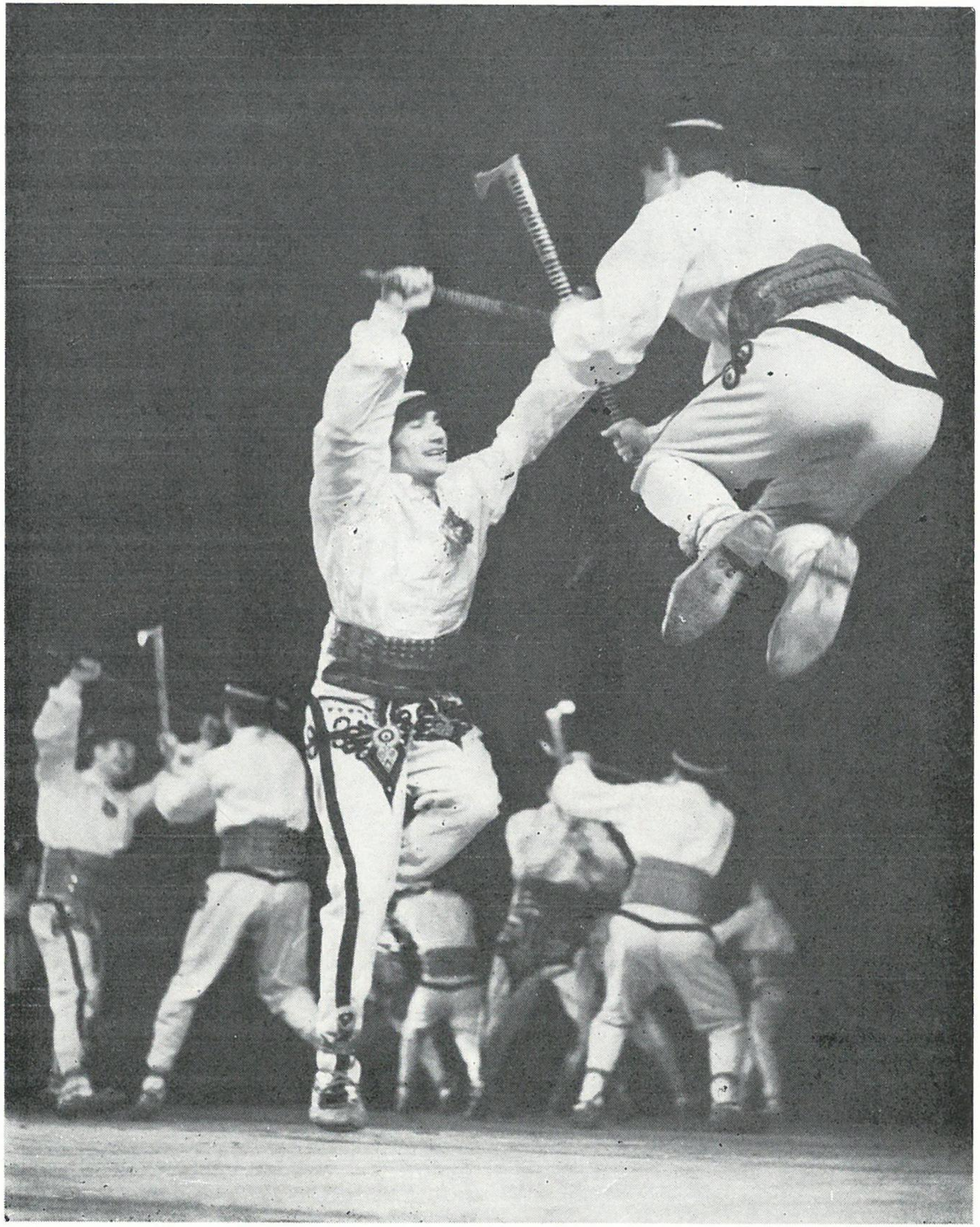
MARIAN SOKOŁOWSKI
Gospodarz

JAN STYCZYŃSKI
Nike — Pomnik Bohaterów Warszawy

STANISŁAW SYNDOMAN
Szarża

STANISŁAW SYNDOMAN
Zbójnicki

ZYGMUNT SZARGUT
Gagarin w Warszawie

ZYGMUNT SZARGUT
Gagarin w Warszawie

ZBIGNIEW WOJEWÓDZKI
Dziewczyny ze „Stodoły”